

Intervenció del president de la Generalitat, Pasqual Maragall, en l'acte d'Homenatge al President Companys

Fossar de Santa Eulàlia, Castell de Montjuïc | 15/10/2004

LLUÍS COMPANYS I L'HONOR DE CATALUNYA

Per al President i per al Govern de la Generalitat la commemoració de la mort del president Lluís Companys té enguany un significat especialment emotiu:

El catalanisme d'esquerres -hereu dels presidents Macià, Companys i Tarradellas- ha tornat al govern 65 anys després de la derrota de Catalunya i de l'Espanya Republicana.

Han passat 64 anys des de l'afusellament de Lluís Companys, president de la Generalitat.

El President de la Generalitat, que farà 64 anys d'aquí a tres mesos, us parla, doncs, amb l'emoció d'un fill nascut tot just després de la derrota de la democràcia i de l'autonomia, fill com és de mare republicana i nét del primer catalanisme modern.

El fil tallat es tornà a reprendre fa un quart de segle, en condicions molt millors que en els anys trenta del segle passat; amb normalitat i estabilitat polítiques.

Enllaçar amb la història estroncada ens proporciona una íntima satisfacció i una vibració continguda.

La fidelitat a aquesta mateixa història ens obliga a la reivindicació del president Lluís Companys, llargament ajornada.

Farem que la figura humana i política del president Companys esdevingui un referent conegut i reconegut del nostre poble.

La commemoració d'avui, als seixanta-quatre anys de la seva mort, no pot ser el record exclusiu de les esquerres, ha de ser i vol ser la celebració de tots els ciutadans i de totes les ciutadanes de Catalunya.

Per això el Govern de Catalunya creu arribada l'hora de commemorar i honorar amb tota solemnitat i normalitat el president Lluís Companys.

Res no justifica, avui, ni l'oblit, ni el silenci, ni les mitges veritats que amb tanta perseverança va denunciar Joan Reventós, President del Parlament, qui ens va deixar fa uns mesos.

Res no justificaria, tampoc, una mitificació acrítica, perquè per més que s'afalagui la memòria d'un home mai no se n'esborren els seus trets humans i concrets.

Rememorem el president, en la data de la seva execució, per recordar les esperances de la Catalunya republicana.

Per fer memòria de l'assalt franquista a aquestes esperances.

Per recordar la tragèdia de la guerra incivil que va viure el nostre poble.

Una tragèdia col·lectiva composta de centenars de milers de tragèdies personals, moltes de les quals estan enterrades, i avui dignament recordades, en el Fossar de la Pedrera.

Commemorem tot això en la data de l'afusellament del president Companys per aprendre de la història.

Antoni Rovira i Virgili en el seu "jurament de l'exiliat" deia: "*De la màxima dissort, sortirà el definitiu redreçament de la història, si els catalans sabem aprofitar les duríssimes lliçons que hem rebut*".

Estic convençut que els catalans no oblidarem les lliçons de la història.

És ben cert que la Catalunya d'avui ja no és aquella Catalunya convulsa i mancada d'una civilitat compartida.

Ni l'Espanya d'avui ja no és aquella Espanya incapaç d'oferir un projecte comú i possible per a tots els seus pobles.

Ni l'Europa d'avui ja no és aquella Europa dels anys 40 travessada pel vendaval dels totalitarismes i de les guerres.

Ni aquests desastres haguessin succeït -com reconeixia Roosevelt al final de la seva vida-, de no haver estat per l'erroni principi de la no intervenció en la guerra espanyola, que no va estalviar la guerra mundial sinó que la va propiciar.

Homenatgem el president Companys, en aquesta data del 15 d'octubre, per honorar la dignitat, la lleialtat i la integritat del president de la Generalitat que va pagar amb la seva vida el seu compromís per Catalunya.

Un compromís que ell va adquirir solemnement davant del Parlament de Catalunya en el moment d'acceptar la Presidència de la Generalitat, quan Companys va dir: "Sigui el que sigui el que ens porti l'esdevenidor, l'únic que tinc, que és la meva vida, joestic disposat a sacrificar-la per Catalunya, per la República i per la llibertat".

Com acabem d'escoltar fa un moment, ell mateix digué, en el seu testament, poques hores abans de morir: "A tots els que m'han ofès perdono; a tots els que hagi pogut ofendre demano perdó. Si he de morir, moriré serenament. No queda tampoc en mi l'ombra d'un rancor".

Paraules molt semblants a les que havia pronunciat al 36 l'avi de l'actual President del Govern espanyol, militar republicà, tot just abans de ser afusellat.

La grandesa paradoxal del sacrifici de Lluís Companys és que significa el moment més negre de la nostra història contemporània i, alhora, és la llavor del renaixement de Catalunya.

Així és com s'escriu la Història: lentament, molt lentament, com demanen els sentiments enfrontats, els records, els principis, la fidelitat d'uns i altres a llurs herències polítiques i culturals.

Però també amb breus llambregades en les que tot sembla esdevenir evident i la història fa passes de gegant.

Avui, les institucions de la Generalitat de Catalunya es congratulen de no estar soles en aquest acte commemoratiu.

Reconeixem la voluntat del govern espanyol de fer les passes necessàries per restituir públicament i legalment l'honorabilitat plena del president Lluís Companys.

Agraeixo especialment la presència, entre nosaltres, de la vicepresidenta del govern espanyol, i presidenta en funcions.

Reconec el coratge i sensibilitat amb què el govern d'Espanya es disposa a impulsar la reparació del dany causat, i la restitució de la dignitat de tants homes i dones, que la figura del President màrtir simbolitza.

És un gest de justícia històrica i, a la vegada, és un esperançat gest de futur.

El que no vam acabar de fer en els anys de la Transició democràtica ho acabarem ara.

Tots hem d'assumir la història. No n'hi ha prou de passar pàgina o, simplement, deixar de recordar.

En aquest país la memòria havia esdevingut sinònim de rancor i l'oblit sinònim de reconciliació (com deia recentment un periodista americà escrivint sobre els brigades internacionals). Ja no és així: memòria i reconciliació, avui, es poden donar la mà .

Sobre la consciència compartida del que és irreparable i el que és recuperable en la història edifiquem la Catalunya futura des d'avui.

L'edificarem amb la contribució de tots. Amb la consciència clara que ens ha tocat de viure un dels períodes més positius de la nostra història col·lectiva.

Pasqual Maragall i Mira
President de la Generalitat de Catalunya